

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen.

1. Wat is de aanleiding?

De Eerste Kamer heeft in 2020 de regering verzocht (Motie-Stienen) de crisisbestendigheid van het garantiebedrag te versterken als door de coronacrisis gewijzigde arbeidsmarktperspectieven van Wajongers daar aanleiding toe geven. Hiertoe is in de wet de mogelijkheid gecreëerd om de termijn bij het garantiebedrag te verlengen als dat nodig is in verband met coronacrisis. Uit door UWV voor SZW verzamelde gegevens blijkt dat de arbeidsmarktkansen van Wajongers door de coronacrisis verslechterd zijn.

2. Wie zijn betrokken?

Wajongers die in december 2020 en januari 2021 inkomen uit werk, zelfstandige arbeid of een andere uitkering dan de Wajong zoals een WW- of WIA-uitkering hadden, begeleiders van deze Wajongers en UWV.

3. Wat is het probleem?

Sinds het ingaan van de Wet vereenvoudiging Wajong op 1 januari 2021 gelden er nieuwe inkomensregels voor Wajongers. Om er voor te zorgen dat Wajongers er niet direct op achteruitgaan is er een garantiebedrag ingesteld dat werkende Wajongers recht geeft op de uitkering volgens de oude regels. Het garantiebedrag vervalt als de uitkering volgens de nieuwe regels voor een periode van twaalf maanden hoger is dan het garantiebedrag of als de Wajonger voor een periode van twaalf maanden geen inkomen uit werk, WW of WIA-uitkering meer heeft.

De periode is bij de parlementaire behandeling van de Wet vereenvoudiging Wajong op twaalf maanden gezet. Hierbij zijn de kosten van een langere periode overwogen. Daarnaast is overwogen dat binnen twaalf maanden een bepaald aandeel Wajongers (ongeveer 55%) weer een baan vindt.

Door de coronacrisis zijn de baanvindkansen van Wajongers negatief beïnvloed. De Eerste Kamer heeft motie-Stienen aangenomen die de regering verzocht de crisisbestendigheid van de termijn bij het garantiebedrag te versterken als dat nodig is door verslechterde arbeidsmarktperspectieven van Wajongers. In de zomer van 2021 is uit door UWV voor SZW verzamelde gegevens duidelijk geworden dat de arbeidsmarktperspectieven van Wajongers verslechterd zijn.

4. Wat is het doel?

Het doel van de aanpassing van het Besluit Garantiebedrag is om de termijn bij het garantiebedrag te verlengen met vijf maanden van twaalf naar zeventien maanden opdat voor ongeveer hetzelfde aandeel Wajongers het garantiebedrag vervalt na de coronacrisis als daarvoor. Uit de verzamelde gegevens blijkt dat het na de coronacrisis ongeveer zeventien maanden duurt voordat eenzelfde aandeel Wajongers (ongeveer 55%) opnieuw een baan vindt na werkverlies. Door de verlenging met vijf maanden vervalt na de coronacrisis voor ongeveer net zo veel Wajongers het garantiebedrag als dat het geval zou zijn geweest zonder verlenging voor de coronacrisis.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Door de coronacrisis verslechteren de arbeidsmarktperspectieven van Wajongers. Hierdoor zal van meer Wajongers het garantiebedrag vervallen omdat zij na het verlies van werk minder snel een nieuwe baan vinden. Bij het stellen van de termijn op twaalf maanden is de Tweede Kamer uitgegaan van een bepaald percentage Wajongers dat weer werkt vindt binnen die periode. Dit percentage wordt door de coronacrisis niet binnen twaalf maanden gehaald. De Eerste Kamer heeft de regering (motie Stienen) verzocht de termijn in zo'n geval aan te passen.

Om recht te doen aan de wens van de Tweede Kamer dat voor een bepaald percentage Wajongers het garantiebedrag herleeft is het voorstel de termijn met vijf maanden te verlengen zodat eenzelfde percentage Wajongers na werkverlies het garantiebedrag laat herleven. Omdat het gaat om een door de regering gestelde termijn is er overheidsinterventie nodig om die termijn weer aan te passen.

6. Wat is het beste instrument?

Om de door de regering gestelde termijn van twaalf maanden aan te passen is een wijziging van het Besluit Garantiebedrag nodig. Het instrument hiervoor is een Algemene maatregel van Bestuur. Het is niet mogelijk om de termijn op een andere manier aan te passen.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Er zijn geen gevolgen voor bedrijven, werkgevers, de overheid of het milieu.

Er zijn gevolgen voor Wajongers die het garantiebedrag uitbetaald krijgen en hun werk verliezen en voor Wajongers die volgens de nieuwe regels een hogere uitkering krijgen. In plaats van twaalf maanden duurt het met de wijziging zeventien maanden voordat het garantiebedrag vervalt. Voor de Wajongers bij wie het garantiebedrag vervalt door baanverlies geldt dat er een langere periode is waarbinnen het garantiebedrag weer kan herleven doordat zij opnieuw aan het werk gaan.

In zekere zin zijn de gevolgen te beschouwen als neutraliserend. Bij de oorspronkelijke twaalfmaandstermijn zou een zeker percentage Wajongers het garantiebedrag behouden. Door de coronacrisis is dat percentage bij twaalf maanden nu lager. Door de verlenging is het percentage dat het garantiebedrag behoudt weer net zo hoog als voor de coronacrisis.